

Almindelig avnbøg

Almindelig avnbøg (*Carpinus betulus*)

Højde	10-15 (-25) meter
Form	Træ med bred afrundet krone
Blomstringstid	April - maj
Frugttype	Nød
Modningstid	Oktober
Lys	Skyggetålende
Jord	Middelgod - leret
Fugt	Middel
Vind	Meget hårdfør
Vårfrost	Meget hårdfør
Saltsprøjt	Tålsom

Udbredelse

Avnbøgen findes i det meste af Kontinentaleuropa med undtagelse af den pyrenæiske halvø, samt den sydlige del af England. Artens nordgrænse går gennem den sydlige del af

Danmark, Skåne og Polen. Mod sydøst strækker udbredelsesområdet sig ind i det nordlige Tyrkiet. I Danmark findes den især i Sydøstjylland, på de sydlige øer samt Bornholm.

Beskrivelse

Der kendes avnbøge på op mod 25 meter, men den optræder mest som et mindre træ på 10-15 meter. Den unge bark er sølvgrå med lysere blegbrune striber. Ældre bark har længdegående furer. Knopperne er slanke og spidse. Bladene er spredte, ægformet tilspidsede, ca. 10 cm lange, 6 cm brede med dobbelt savtakket rand og fremtrædende nerver. Blomsterne er enkønnede. Han- og hunblomster bæres i adskilte blomsterstande (rakler) på samme individ (sambo). Hanrakler er ca. 5 cm lange og hængende. Hunrakler er små og grønne. Frugtstandene er store og domineres af de ca. 3-4 cm lange, store treffigede frugthylstre, som omslutter, og ved modenhed åbnes under de cirkelrunde på langs furede nødder. Der findes flere varieteter med forskellig kroneform.

Voksested

Almindelig avnbøg findes i småskove, skovbryn og hegn, specielt på Lolland, Falster og Bornholm. Den trives bedst på fugtig veldrænet jord, men kan desuden vokse på meget dårlig jord, f.eks. stive lerjorde. Avnbøgen tåler dog ikke sur bund.

Anvendelse i landskabsplantninger

Avnbøgen kan anvendes som underplantning i bøgeskove, i læplantninger og inderst i vildtremisser. Den tåler kraftig beskæring og kan bruges som hæk. Lavthængende grene og unge planter bides ofte af hjortevildt og harer. Frøene ædes af fugle, f.eks. finker og kærnebidere. Avnbøgen kan formeres ved både frø og stiklinger. Arten er testet i en række jyske læhegn. Den klarer sig udmærket i læsiden, men ser mindre god ud, når den eksponeres direkte mod vinden.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Anden anvendelse

Veddet er stærkt og slidstærkt og har været brugt til mindre håndværks- og drejearbejder, f.eks. skafter, træskruer, hjulaksler og nagler. Veddet har meget stort brændværdi.

Kilder

Anonym (1994). Træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplantninger. Skov-info nr. 13. Tekst og redaktion: Skov- og Naturstyrelsen, Fællesudvalget for læplantning og Frøkildeudvalget.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk

Tekst og redigering: Lars Schmidt, Jan S. Jensen, Ditte C. Olrik

Layout: Jette A. Larsen

Foto: Biopix.dk, Jan S. Jensen

Udgivet: November 2007

Opdateret: Januar 2009

Skov- og Naturstyrelsen

SKOV & LANDSKAB